

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

November 6. 15. szám.

Iparosok küzdése.

Tespedés, haldoklás, pusztulás az egész soron. Ez a szomorú jellemzés, sajnos, nagyon is jogosult. Alig pislog itt-ott a küzdő sorokban a reménynek vékonyka sugára, mert tetézi a bajokat és szinte reménytelenné teszi a küzdőt, hogy a vergődő kisiparral szemben ott áll a nagy étvágyú gyárpar, mely egyre nyeli a védekezésre alig képes és legtöbbször magukkal is tehetetlen apró existenciákat.

Kisiparosaink védekeznek, ahogy tudnak, gyűléseznek, a testületükben és azokon kívüli mozgalmakat indítanak és szövetkeznek is, a mennyire lehetséges a szűk anyagi viszonyaik között, de mind hiába, a sikerek, amiket eddig föl lehet mutatni, jelentéktelenek, a balsiker pedig gyakoriak.

Hát nincs-e egyáltalában mentés, az a kérdés. És elég sajnálatos, hogy a mentésért mindössze abban tudjuk megjelölni, ha egyrészt a kisipar oly irányba tereli inkább a tevékenységét, ahová a nagyipar nem követheti és ez a menedék, igaz, hogy nem nagy arányú és tömeges menekülő befogadására való, a műipar, mely egy-egy cikkből csakis kevés példányt állíthat elő, illetőleg melynek készítményei az adott környezethez kell, hogy simuljanak, másrészt ha a kisipar a minél kiterjedtebb szövetkezés útján maga is

nagyiparrá válik, azokban a szakmákban, ahol ez helyes és egészséges alapokon keresztülvíhető.

Természetesen mind a két ut nehezen járható. Kivált az az első, mert tudvalevőleg a kisipar fajainak nagy része olyan, hogy azt műiparrá fejleszteni a tárgy természeténél fogva nem lehet, vagy pedig olyan, hogy a szövetkezetbe való tömörülés csupán rengeteg tőkebefektetéssel vezethető igazán célhoz, tudniillik a nagyiparral való eredményes versenyzés céljához. Ilyen például a takácsipar, mely az abban dolgozó kézműiparosok minden szorgalma és törekvése mellett a legnehezebb helyzetben van.

De még azon kézműves iparágainknál is, melyeknek boldogulására tán kilátás volna, ott van a szörnyű akadály: iparos mestereink egy részének idegenkedése a szükségszerű védekezéstől. És ha megvan is teljesen a jóakarát, részint a képzettség hiányzik és a lehetőség, hogy művészies irányban fejlessze a mesterségét, az, kit egy dolognak csakis egyforma készítésére tanítottak, sőt a kísérletezéstől — mint holmi okoskodás féltől — eltiltották.

És igen erős akadályja még a szövetkezés nagyobb arányú sikereinek az, hogy gyakran meg volna a munkaerő, volna némi összehordott tőke is, de hiányzik a termelő szövetkezet vezetéséhez

szükséges olyan kereskedői szellem, mely a világi piac viszonyaira is számolni tudjon és a szövetkezetet nemcsak a helyes termelésben, de az ipárcikkek értékesítésében és a cikkek keresetté tételében is előtérbe állítsa.

Szükségszerűleg arra utalnak ezek a viszonyok, hogy a kisiparosokat segíteni kell, mert e számra és sulyra tekintélyes osztály sora mindenkinek megfontolását és jóakarátát megérdemli. De utalnak a megjelölt tapasztalások és érvek arra is, hogy iparosaink tiszté helyzetük föltüntetésén túl már nem a pusztá jajgatás és panszkodás, hanem az is, hogy tanuljanak és tanulják meg az ipar mellett a kereskedői ismeretét, a kereskedői gyakorlati tudományát is, mert e nélkül az óriási versenyben nem lehet boldogulni.

Nehéz dolog ez kétség kívül, mert az élet küzdelmei között új nyomokat kell vágni. És bizonyosabb kilátás is van arra, hogy majd inkább a fiatalok érnek célt, kiket már nemcsak kézfogásokra, hanem kereskedelmi ismeretek elsajátítására is szorit az élet és akiket erre megtanítanak a szakiskolák, melyeket nagy szeretettel és bizalommal keresnek föl tulnyomóan az iparosok gyermekei. És ez mindenesetre jelent annyit, hogy segíteni kívánnak az iparosság sulyos helyzetén, legalább a jövőben.

Az első számláért 1 forint.	100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.	Az első számláért 1 forint.
Az első számláért 1 forint.	A mag. kir. szab. osztálysorsjáték sorsjegyei kaphatók	Az első számláért 1 forint.
Az első számláért 1 forint.	KRAUSZ SIMON és FIA bankcégnél	Az első számláért 1 forint.
Az első számláért 1 forint.	a mag. kir. szab. osztálysorsjáték fölarusítójánál	Az első számláért 1 forint.
Az első számláért 1 forint.	PÉCSÉTT. SZÉCHENYI-TÉR. BAZÁR-ÉPÜLET.	Az első számláért 1 forint.
Az első számláért 1 forint.	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 1.000.000 korona	Az első számláért 1 forint.

Szerkesztőség és kiadóhivatal : Pécs, Országot 5. sz. az Ipartestület épületében.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ár : egész évre 8 korona. fél " 4 korona. negyed " 2 korona.

Borus kilátások.

A szokatlanul gyenge termés, az ország tulajom részének ebből folyó ki nem elégit helyzete lassankint kezd reá nehezülni egész közgazdasági életünkre. Kereskedelmi mérlegünk romlik, a közlekedésre alakult vállalatok szállítmányai apadnak, a malmok leszállítják termelésüket s az elbocsátottak szaporítják majd a munka nélkül való munkásoknak ugyis eléggé sürü csapatát.

A vármegyékben és pedig nem is legszegényebbekből küldöttségek járának a földmívelési kegyes színe elé, köszönetet mondva ingyen vetőmagért és más kedvezésekért. Ez alatt szerte az országban alig takarva pusztít és rombol az uszora, erősen burjánzóva a nyomorúság által fölszántott talajban. Megmozdul végre a hivatalos közvélemény is és lassan vontatva, de mind a mellett mégis kezdi egyengetni, a szociális politikának útját, amelynek szükségét olyan soká és olyan állhatatosan tagadta.

A mezei munkások és munkaadók közti viszonyt szabályozó törvényjavaslalt, mely a cselédtörvény ide vonatkozó §§-nak hözágait lesz hivatva kitölteni, nem sokára nyilvánosság elé kerül. A kereskedelmi miniszter a statisztikai hivatalban külön munkásügyi osztályt állít.

Az „Iparosok Lapja“ tárcája.

Kaszárnya-titkok.

Az „Iparosok Lapja“ eredeti tárcája.

Csikorogva vált szét a „k. és kón. Maroden-haus“ feketesírga tölgyfa-kapuja. Rövid, merev lépésekkel haladt legelő egy kőzaka a sötét barnára festett keresztrel. Az utcán összeverődött emberek kíváncsian előre hajoltak, de az alácsgó fehér főr elakarta a kereszt írsát; boszankodtak, mert nem tudták elolvasni.

A koporsó előtt egy igazi sikár, csontos, aszkéta alak, merev, sapadt arccal haladt: a fiatal szerzetes a kántorral, utána egy főhadnagy teljes díszben, oldalán a nagy selyem feld-bínderével, mellette egy hajlott öreg paraszt: a halott

Ugy tudjuk, dolgoznak, azon ház ünnepiesen megőrt törvényen is, amely hivatal lesz új forrásokat nyitni a hitelszövetkezeteknek. Milyen elvek szerint fogják ezt kidolgozni, igazán nem tudjuk. Végtelen tévedés lenne azonban a kormány részéről, ha a mellett, hogy a kibocsátandó hitel biztonságára érekeiben mindent megtesz, a szövetkezeteket gyámkodás alá is igyekeznék fogni, ami okvetlenül megbénításukat vonná maga után, kockára tenné tehát azt a célt, melynek törvényhozó előtt kell lebegni.

A rutének érdekében indított akció Egan Éde kinevezésével új stadiumba lép. Egant lelkes, a nehézségektől vissza nem riadó férfinak ismeri a gazdaközönség, ki a ruténékért meg fogja tenni azt, a mit lehet. Nem szabad azonban feledni, hogy a ruténeket, ha rajtuk igazán segíteni akaránk, növelni kell gazdaságilag és erkölcsileg is, különben nem segít rajtuk semmi kedvezés. A nekik adott föld termésére, a svájci tehének borjaira az uszorás teszi rá kezét. Szociális kérdés ez is, mely nem nőtt volna olyan nagygyá, nem lenne oly sötét folta újabb fejlődésünknek, ha annak idején, amikor még fejlődése kezdetén volt, nem játszott volna vele szemben társadalmunk a strucc politikáját.

Az egyetlen polgárainak nyo-

édés apja. — Nem sirt, nem, mintha nem lettek volna könyei, hanem most, néhány percre eltemptá metsző fájdalomt az eraris disz, a tisztelet, — hogy egy ilyen fényes tiszt ur kíséri a fia koporsóját; az utána jövő szakasz, mely ütemes, kemény kopogással röviden feszesen lépkedett a fekete posztóval bevont dob tompa, lassu pörgésére.

Bolondos gondolatok jártak az öreg egyszerű agyában, ép érzékei megtartották némi fogékonyságot a szokatlan külsőségek iránt és azt szerette volna most, ha meglátná az otthon maradt egész falu, milyen temetése van Horváth István-nak, az ő fiának. Künn a sírnál azonban összefolytak agyában a gondolatok, mikor az első rög koppanva rázuhant az egyszerű koporsóra, elhomályosult előtte minden,

mora napirendre került, a kicsi hivatalnokok panaszai nem szűnnek, a protestáns papok követelődnek, sürgetik helyzetük javítását.

A gondolkodó aggódva kérli, honnan e sok panasz, e fokozódó elégtelenség, hiszen ezt senki sem várta, rossz termés, sem a mezőgazdaságnak évek óta tartó válsága nem fejtheti meg teljesen. Szegényedik-e az ország, hogy ennyi sok lett benne a panaszkozó, az elégtellen elem?

Azt nem lehet tagadni, hogy a vagyonok nagy része, a melyről nemzetünk ma rendelkezik, nagyjából mintavolt s a megosztás aránytalanságba valósgá ugyan, de egymánban nem fejt meg azt az elégtelenséget, mely mindenfelé mutatkozik. A fölaj az, hogy bár a vagyonosozás módjai és eszközei az utóbbi időben nagy mértékben szaporodtak, mégis nem bírtak lépést tartani a még gyorsabb tempóban szaporodó vágyakkal és szükségletekkel.

A protestáns papoknak, a kis-hivatalnoknak kétségkívül igazuk van, midőn helyzetük javításáért szót szót tesznek, de van ezeken túl ezernyi jogosulatlan igény és alap nélküli való aspiráció, a melyek a magyar társadalmat zavarják.

— Arra el lehetünk készülvő, hogy az a fejlődés megakadni nem fog, mert kevesen vannak, a kik el ne

reszkető ajakkal, eszelősen bámulni bele a sírba, homályos szemmel befutotta a köny. Valaki szólt hozzá, de nem értette meg és mikor kábasságából kissé folecsodott, egyedül állt a magasra emelt friss határ mellett, csak néhány diákgyerek figyelte őt a távolból, egy nagy márvány obeliszk mögöl.

Görnyedten, rögg léptekkel haladt kifelé a hosszú uton, megmögállt, visszazérett és ilyenkor beledámult ráncos arca a nehéz fájdalomba.

— Vége, úres maradt már ő utána az a kis szalmafedésű kicsi ház. . .

A hiteg őszi szél bele-bele kapott a takaródó vonatott, méla hangjaiba és egy-egy elszakított erősebb akkorddal hőmpölygve tova repült; hol, merre és mikor

felelték volna a régi axiomát, mely úgy szólt, hogy hozzuk harmóniába vágyainkat a lehetőséggel és saját eszközeinkkel. Szerény igényű ember kevéssel is beéri, míg a másiknak sok sem elég s így is szegénynek érzi magát. A fejlődés iránya azonban a szükségletek szaporítása mellett van. Ez ha egész rétegeket hatalmába ejt, amint látjuk, zavarokat szül, sőt a társadalmi béke megbontására vezet. Főleg ha e mellett még jogos ok is van az elégedetlenségre, a mint mi nálunk nem egyszer van is.

Olyan években, mint a mostani, a midőn kimarad a termés és e mellett megdrágul csaknem minden, gyorsabban felszűrre kerülnek a rejtett keserőségek, nem vesznek ki a jó években sem. Sőt annak a relatív jólétnek elvesztése, mire ilyenkor szert tenni lehet, még inkább fáj. Az olyan társadalmak, a melyekben az emberek nem tudnak, vagy nem akarnak többé túrni, alig kerülhetik ki a nagy rizikódásokat. Éppen ezért nekünk nem csupán a vagyon szaporítására, annak arányos megosztására van szükségünk, hanem arra is, hogy az egyesek és azok a rétegek, melyek ezebből alakulnak, tanulják fékezni vágyaikat és immár nem egy helyen a szertelenségig emelkedő igényeiket. Csak akkor nem fogjuk látni azt a szinte érthetetlen jelenléteket, hogy nálunk a vagyon emel-

kedésével pari passu emelkedik a békétlenkedő és kenyéért kültözök serege is.

Az ipar fejlesztése.

Az a mozgalom, melyet az Országos Ipartársaság új iparágak meghonosítása érdekében néhány hét előtt megindított s azóta nagy buzgalommal folytat, mindinkább komoly formákat ölt. Olyan viszonyok közt kezdődött ez a mozgalom s fejlődésében olyan irányban mozog, hogy méltán lehetünk iránta bizalommal és várakozással. Épp ezért érdemes is a dolog arra, hogy foglalkozzunk vele.

A magyar iparfejlesztés mozgalmainak felszázadosnál régebbi története van. A negyvenes évek elején Kossuth Lajos indította meg a legelső ilyen mozgalmat az ipari "Védegyelet" keretében s akkor került a "honi ipar" jelzés legelőször forgalomba. Volt is hatása és eredménye ennek a legelső mozgalomnak s ha a rákövetkező évek eseményei nem idéznek elő általános fölfordulást, az eredmények kétéskívül maradandók lettek volna. A kiegészítés óta már nagyon gyakran találkozunk hasonló irányzatú kezdeményezésekkel. Kicsiny és nagy emberek ismételtén léptek előtérbe olyan tervekkel és javaslatokkal, a melyeknek megvalósításától iparunk

hatalmas fellendítését vélték előreláthatni. Több esetben kell is némi felbuzdulás az ilyen kísérletek nyomában, valami eredmény azonban sohasem mutatkozott, mivel túlyomó részben előmunkálat, szakértés s főként körültekintés nélkül akartak hirtelen nagyot létrehozni.

A társadalmi mozgalomnak eredménytelensége kényszerítette Magyarországot utóbb arra, hogy az iparfejlesztést az állam feladat-körébe vonják, illetőleg, hogy az iparfejlesztés közvetlen eszközeit az állam jövedelmeiből bocsássák rendelkezésre. Ez a társadalom utóbb úgy megszotha, hogy egészen természetesen találta. A nyolcvanas években teljes virágzásban volt ez a felfogás olyannyira, hogy Baross Gábor 1890-ben létrehozta az állami kedvezményekről szóló törvényt, amely az állami ipar-protekciónak leginkamátusabb megvalósítását mondja ki.

Ez a törvény, s azok az intézkedések is, amelyek megelőzték, kétéskívül sokat, nagyon sokat lendítettek a magyar ipar ügyén. Több mint háromszáz nagyobb szabású iparvállalat jött létre az állami kedvezmények révén s exportképes iparágaink túlyomó része is ennek a rendszernek köszöni meghonosodását. Ellenben meg volt az állami támogatást biztosító törvénynek s általában a protekciónizmus politikájának az a nagy

enyésznék el ezek, vajon nem kerülnék-e a hangok örökké a vég-hetetlen légűrbe, ki tudná megmondani

A hosszú ablaksorok egymásután elsötétültek, kioltották a szobákban a lámpákat, a lomha, nehéz éjjeli sötétség az aláereszkedő finom kődoszlopok elnyelték azt a hatalmas szürke épületet; csupán a félpécso belsejéből villantak ki az álmos, fátolszeri párokban keresztül egy pisla lámpás elmosódott, sárgás sugarai. A hangos nyüzsgő életnek ekkor minden nyoma, mintha a takaródó hangjaival ez a hatalmas kolosszus utolsó léleklenek. Egyszerre megáll öblös ereiben, a hosszú folyosókon a vérkeringés, lőtásfutás, a keserű káromkodás, elszunnyad, elnémul hirtelen, akár egy nagy halott, csak a "torvack" egyhangú léptei

vernek némi neszt a hatalmas udvaron.

A tisztí-menázs függönyei mégül finom, vékony csikokban átszűrődött valami halvány világosság, ott még bor mellett ébren voltak.

Fenn a legénységi szobákban recscent, roppant egyet-egyet egyik másik vasgá, a szegény regruták pilláit kerülgette az álom.

Az emeleti boltives folyosó közepét nagy körben megvilágította egy lámpa, de az utolsó ajtóknál már bevezettek oldalfalú a sötétségbe. Itt fekszik a hetedik század. A napos káplár előtt az asztalon felkunkorodott szegélyvel hevert egy jól összezsírozott "Dinst-reglana" első kötet, és arra gondolt, hogy: kutya hat hónap múlva oldalba rúgja a borjóját. A második kék szobájából, a kissé nyitott maradt ajtón át kihallatszott

egy-egy elkéseredett lélek rejtékéből feltörő panaszos sóhaj. Ilyenkor széles tenyerével még jobban fejére huzta a sápkát, becsapta maga előtt a könyvet és emlékei között elmerengve, most, hogy nem látja, nem hallja senki, megadja rá a viszhangot . . . aztán felkelt helyéről és bedugta a fejét az ajtón.

Csend volt.

Az ajtó mellett jobbról a fűrer úr áll, az ábrázlat nem ült semmi nyereség, inkább szelid ez a szöke lényos arc, ha tőle függne tán azonnal hazaküldenie ezeket a nagy geryeketek mind az anyuk mellé. Mellette egy butaképv sváb gyerek nyitott szájjal zihált horkolva, baszsa végén ott ragadt az esti ételből egy kis aludt borsó-konzerv.

A negyedik ágyról félig lekullott a hosszú fehérr pörkö. Vékony

hátránya, hogy teljesen figyelmen kívül hagyta a társadalmat s egyszerűen negligálta azt a nagy erőt, mely a társadalom támogatásában az iparfejlesztésre nézve rejlik. Mi sem természetesebb, minthogy az ekként mellőzött társadalmi erő elszunnyadt s az ipar érdekében még azt sem tette meg, a mit régebben. Ily módon aztán ismét nem jöhetett létre a két nagy erőnek az az együttműködése, mely igazán hatalmas és állandó eredményeket biztosíthatott volna iparunk javára.

S ennek a hiányát most is állandóan érezzük. Mert arról teljesen meggyőződünk, hogy iparunk nagy arányú fellendítése a két hatalmas iparfejlesztő-tényező együttműködése nélkül lehetetlen. Sem az állam egymaga, sem a társadalom egymaga nem hozhatja meg a teljes eredményt, mert mindegyik csak egyoldalúan tudja érvényesíteni a maga cselekedetét és közrehatását. Az állam létrehozhatja ugyan a legkülönbözőbb iparágakat a kezében levő protekcionista eszközökkel, de a már létrejött ipart táplálni s ezzel fenntartani természetesen nem képes. Ez a feladat a társadalom hatás-körébe esik s így csak arról az oldalról vihető is keresztül.

Abban a helyzetben, amely iparfejlesztőpolitikánkat manapság jellemzi, a fentebbiek szerint tehát,

főként a társadalmi erők hozzájárulása hozhatja meg azt a hatást, amelynek nyomán általános fellendülés támadhat. S az Országos Iparügyiület valóban jól ítélte meg a viszonyokat és helyesen választotta meg a megindított mozgalom eszközeit, amikor az ipari és kereskedelmi társadalmat akarja a magyar iparfejlesztés szolgálatába állítani. Igen okosan tette, midőn mindjárt a mozgalom legelején kijelentette, hogy ezuttal nem újabb állami kedvezmények kieszközléséről van szó, hanem arról, hogy a magyar kereskedelmet meghódítsuk a magyar ipar munkaadójával.

Majdnem csodálatos, hogy mind-ezideig télenlél tudtuk nézni azt a furcsa állapotot, hogy fejlődő és mindjobban növekvő kereskedelmünk teljesen a külföldi ipar szolgálatában áll. Semmiféle más eszköz nem lehet olyan közvetlen segítőtje egy-egy iparágak, mint a kereskedelem. Ez láthatja el munkával az illető iparágat, ez biztosíthatja a fogyasztást részére, ez közvetítheti az iparig készítményeinek közismertető-váltást gyorsabban, jobban s eredményesebben, mint bármely más. S mi mégis teljesen számon kívül hagytuk mind-éddig ezt a legbiztosabb s legelőszőbb iparfejlesztő-tényezőt. A magyar kereskedelem, mely teljes mértékben élvezi az állam és a társadalom jogi és anyagi támoga-

tását, ma tulajdonképpen idegen érdeket szolgál; benne bírja leg-erősebb várat a külföldi iparce-kek behozatala.

Ez az, a mit legelőször meg kell változtatnunk, mert ez a természetellenes állapot a legmagasabb gát a magyar ipar fejlődése előtt. A most folyó iparfejlesztő-mozgalom vezetői igen jól tudják ezt s ezért intézték ugy a dolgát, hogy a mozgalom érdekében létrehozandó társadalmi közreműködésbe legelőször is a kereskedelmi köröket vonták be. A Budapestben székelő kereskedői testületek hazafias elhatározással rögtön felajánlották a maguk erejét a közös cél előérése s a mozgalom minden stádiumában a kereskedői vélemény foglalta el a vezető-szerepet. Nagyon helyesen van az így, mert hiszen épp arról van szó, hogy mindenekelőtt kereskedelmünket nyerjük meg iparunk javára. A kereskedelem, ha magára vállalta iparce-keink terjesztését, feltétlenül keresztül is viszi ezt a feladatot, lévén a kereskedelem a legbiztosabb közvetítő-csatorna a fogyasztás minden rétegéhez.

A kereskedelem és ipar közös munkája a legjobb eredményekkel bíztat a legújabb iparfejlesztő-mozgalom tekintetében. Anyai bizonyos, hogy ez a közös munka világságilag megnyitja a teret az új iparágaknak s biztosítja nekik a fo-

dongájú, cingir legényke feküdt ott lapos mellel, sovány, sápadt arcán erősen kiszögeltek a csontok, kissé merev hajlása orra elárulta a nácionáléját: Grün Benedek.

Nem szép hangzása név, különösen a tisztelt előtt nem az, hanem egy kartonruhás szőke kis varróleányka még is könyvelő-badtak a szemei, mikor Grün Benedek a tavasszal hazatelegrafálta az édes anyjának, hogy: beváltam.

Ha ma látta volna az a kartonruhás, ibolyaszemű szőke kis varróleány, hogy Johann Ripacs korporál mint vágta képen Grün Benedeket kinn a sicsadton, tán megszakadt volna az ő píci szive, talán kipirult arcán odakialította volna: „Üsd vissza Benedek azt a parasztot.” És Benedek ur megállt volna ép oly keményen, merev arccal, mert ő már megtanulta:

mi az a szubordináció, s hogy az uristen után nem jöhet előbb más ember, mint az ő abrikerje, káplár »ur« Ripacs, aztán jön egy nagy semmi, aztán megint a káplár, utána a herr gefreiter s csak ugy kerül ő reá, a világ legnagyobb semmijére a sor. . .

És most mégis nyugodtan alszik, szedik melléka szabályosan emelkedik a lélekzvetélt alatt, száraz ajkaira valami szerelmes, lágy mosoly ül és halk, elmosódt hangok szakadozva törnek át fogsoarin.

— Riza . . . Riza . . .

A harmadik szomszédja meghalotta valahogy, mormolva arra fordítá arcát.

— Rosszul imádkozol testvér, nem úgy kezdődik a »Miatyánk.« Szakadjon be a pócsi templom tornya meg egy darab mennyor-

szág, hej mi rajtunk különben már ez sem segíthet. . . .

Nem felelt senki, lecsapta ő is a fejét a kemény kőpolicoterre, de nem tudott elaludni, morogva egyre azt a főorvost átkozta, minek az asszentalás alatt annyira megakadt ő rajta a szeme.

A felső sarokban az ablak mellett Horváth István igaztalan fészkelődött fekhelyén, akár merre fordult, mindenféleként kénytelen volt. Néha könyökre támaszkodva, lassan felemelkedett és csillogó szemekel hallgatta az alvók zihálását, aztán hanyatt feke megrőn bámolt a padmáyra, egyszerre csak fájdalommal felszisszent, erős nyilalást érzett a balkarján.

Felült, izmos karjairól lecsavarta a véres vászompólyát, mely egy hosszú, nyitott sebet takart. Felületén köröskörül vastagon, feketén

gyasztást vásárló-közönségül. Ha a társadalmi erők ilyen szép együttműködéséhez most az állam is hozzájárul a maga segítségével, ugy együtt lesz mindaz a tényező, amely a célhoz vezet. S ebben az esetben az eredmény: a magyar ipar fellendülése, új iparágakkal való gazdagodása ugyszólván elmaradhatatlan.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara ünnepe.

Díszes székházat épített a szegedi kereskedelmi és iparkamara és létesítette abban kerületének iparmuzeumát, melyben most helyezik el az utolsó tárgyakat s most fejezik be a rendezést, hogy aztán az egész intézményt átadják rendeltetésének.

Ünnepélyes lesz a folavátás és résztvesznek a szegedi kamara ünnepében az összes hazai kereskedelmi és iparkamarák küldöttéi, mert a november 7-iki ünnepi gyűléssel össze van kötve november 8-án az országos kamarai értekezlet, melyet a múlt évi kolozsvári értekezlet határozatához képest ezúttal Szegeden tartanak meg.

A kamara székháza, mely Vig Albert tervei szerint épült, eddig legszebb és legsikerültebb középkori Szegednek és teljesen alkal-

mas az intézmény céljaira. A szék-épület emeletén vannak a kamara helyiségei: egy díszes nagy ülés-terem, egy kisebb ülés-terem s elnöki szoba, egy könyvtárterem, (melyben el van helyezve a kamarának nyilvános használatra is szánt, már is elég tartalmas közzgazdasági könyvtára) egy titkári, másodtitkári szoba, egy iroda és a tágas, ötablakos iparmuzeum-terem, nagy előtérrel.

Ezekben a helyiségekben gazdag kiállítása van a kerület háziiparának és versenyképes iparának és a gyűjtemény nyilvános szemlére bocsátásával gyakorlati célok vannak összekötve, melyeknek érvényesítéséről a kamara gondoskodik meg.

A székház és iparmuzeum megnyitási ünnepére a kamara meghívta Dániel Ernő kereskedelemügyi minisztert, aki már az épület alapkövét is letette 1896. évi szeptember 6-án. A miniszter azonban, ki betegsége miatt hosszabb szabadságra elutazott, tudatta a kamarával, hogy sajnálatára nem vehet részt személyesen az ünnepélyen, hanem képviselőtében Zay Adolf miniszteri tanácsost, a miniszterium iparfejlesztési osztályának vezetőjét küldi ki.

Meghívta még a kamara a folavátási ünnepélyre az összes testvérkamarákon kívül saját tagjait és levelező tagjait, az országos

iparegyesületet, a szegedi ipartestületet és kereskedelmi testületet, a kerület összes ipartestületi elnökeit, a magyar kereskedelmi muzeum igazgatóját, a m. kir. államvasutak elnök-igazgatóját, és szegedi önkormányzatát, az orsz. iparoktatási főigazgatókat és a kerület iparfelügyelőjét, Szeged hatóságát, országgyűlési képviselőit, a budapesti és temesvári posta- és távirat-igazgatókat, a szegedi posta- és távirat főnököt, a bank-fiók főnököt, a szegedi sajtót, és ipari szakiskola igazgatóját, és székházának tervezőit és művezetőit.

Az ünnepség áll egy, az új székház termében november 7-én tartandó és az iparmuzeum megnyitásával és megtekintésével összekötött diszgyűléssel és azt követő ebéddel, mely a Tisza szálló nagy termében lesz.

November 8-án az országos kamarai értekezlet tartatik meg, melyen a kamarák küldöttéi vesznek részt és ha a napirendre tűzött fontos ügyek letárgyalása időt enged rá, még ugyanazon a napon megtekinthi a jelentékenyebb szegedi gyártelepeket.

A kereskedelmi és iparkamarák tulnyomóan nagyobb számú küldöttséget jelentettek be a testvérkamara ünnepére és az értekezletre, melynek tárgysorozatán jelentős ügyek vannak.

megaludt a vér és most lassan felszívárgott és az egészet befutotta valamennyi meleg, piros nedv. Egy ideig nézte, aztán megint bekötötte, az újjaht ott maradt a vér nyoma, és mintha megérezte volna a szagát, hatalmas melkása színté nyirkogott a visszafójtott vad gyűlölet miatt. Ökörle szorította jobb markát, felső karján plasztikusán kidomborodtak az egészes erős izmok, a nyakszirte neki megmevedtek és ujnyai vastagon kidagadtak rajta mindkét oldalán az erők, magas homlokára csipekkel ült ki a verejték. Megrázkodott egész testében, összevaczogtak fejtánc. Egy percere elhagyta energiája.

Lopózva leszállt az ágyról és egy pintes üveget emelt ki feketé kis ládájából. Egy kissé élesen csikorgott a hogy kihuzta belőle

a parafadugót és nyomba rá erős szilvaillat töltötte meg a szoba levegőjét. Ajkához emelte az üveget és erőltetve hosszán húzotta belőle. Köhögött utána, marla kissé torokát az erős szesz, de az újból ivott.

Mikor visszadől az ágyra, könybe lábadtak szemei, most sirt életében először. Arra a görnyedt, öreg ősz emberre, az édes apjára gondolt, kinek ő minden reménye, arra a bogárhátú, szalmafedeles kicsi házra, hol minden zeg-zugot ismer, a vén almafára, melynek lombjai látták őt a búcsúban, látták mikor első ízben vette kezébe a gyepő-szárakat és tanult voltak annak is, mikor először ölelte át a bogárszemű leányt a koblére.

Pünkösdkor lenne három éve, mikor Gergely Juli beszaladt az

udvarukra. Este volt már, ép másodszor vetett szénát a lovak elé, mikor nagy zajjal becsapta valaki a kis ajtót.

— Pista, Pista segítsen. . . .

Gergely Juli bukdaécsolva jött bejebb, a pajta felé, a kendője hátacsuszott fejéről, suhogott rajta a keményített bokorúró, sápadt rémületült szép arcán. Majd előállt a lélekzete, akkorát dobbant a szíve. Ez a leány az ő portájukon . . . és még hozzá így kikelve magából. . . .

— Juliska!

A leány nem felelt, kimerülten, feldokolva belebukott az illatos szénába.

Ekkor újból recscent a kis ajtó és lohogva egy fehér alak tört előre. Férfiu volt. Az istálló ajtajánál egy lócsállót; Horváth István

A pécsi céhek leveles ládájából.

Céheink, mint általában a hazai céhek, hivatásuknak csak addig feleltek meg s az általuk ápolott testületi szellem az iparra üdvös kihátással csak addig lehetett, míg működésük keretébe hovatovább mind több vallási és társadalmi intézmények hatáskörébe vágó rendelkezéseket nem vonta, s a főszólyt, mely addig az iparnak egyedül erővel való fejlesztésére irányult, úgy a céhheli, mint magán vagyonnak mindenáron való növelésére és nimel sürűbb időközökben megtartandó vendégszolgákra nem fektették.

A XVIII. század első feléről fennmaradt tíz pécsi céhek kántorai és egyéb gyűlési jegyzőkönyveiben, — egyaránt ármintációtól és vásár-ügytől eltekintve — egyetlen határozatot sem találunk, mely az ipar és testületi szellem ápolására engedne következtetést.

Azok a visszafélések, melyeket XVIII. századbeli céheink maguknak vindikált jog alapján elkövettek, — a mesterek számhoz kötése, az egyes mesterségek körülzárolása, vallás és nemzetiség szerint való céh-elkülönítés, büntetések alkalmazása és kiszabása a legkisebbnél nagyobb céhheli és vallási tilalom

átihágására, a terhek szaporodása, melyek nagyrészt a fiatal mestereket sújtották, a kontárok üldözése, a szerződötési és folszabadulási díjak tetszés szerinti emelése, a remekelés, céhgyűlés és céhláda kiserés cerimóniái és ezekkel kapcsolatos vendégszolgák Pécsen talán nagyobb mértékben tapasztalhatók voltak, mint egyebütt.

»Zsimits Ignátz Softsák Ignátz felesége virasztásán nem volt. Büntetés 1 ft.« (Cszimadia-céh 1745-ki jegyzőkönyve.)

»1760. Díc 21 Decembris. Ovícs György fizet egy arany, hogy meg nem házassodott.« (A csimadia céh kiváltságlevelében csak az van kimondva, hogy a remekes mester egy év alatt megházasodjék, de büntethetési jog a céhnek nem adatott.)

»Ha mesterember leányát vésszen házastársul Gyuró Mártn, fog tartozni egy arannyal, egy ebéd-del és négy font viaszsal, — ha másikat, fog tartozni mint az többi mesterember és egy arany büntetés.« (Szűcs-céh 1748-iki jegyzőkönyve.)

»Anno 1760: 22 July. Fekete Antal Ebédért és Áldomásért 36 ft. Anno 1761. Fekete Antal ebédért megadván Díc 22 July el vigezén becsületet nemes Céh hogy az ebédben fogyatkozás esett, tehát

eziránt tartozik fizetni minden per-patvar nélkül 3 ft. büntetés.«

»Hogy az szenteség Sakramentumnak amál nagyobb tisztesség és reverencia adassék, azokéért az ifjabb és utóbb Céhben vett Mester Emberek égi szövénnyekkel az olyas beteghez járulni fognak, amídon a Pap gyóntatnyi vagy Áldoztatnyi mégyen.« (Szűcszabó-céh kiváltságlevelé 1699-ből.)

»Anno 1733. Kerestelésnek száma szerént lajtoma: Elsiben adott kerestelés Gyuranovits György sziget M. Ember. Mohácsan Batimics János cszm. m. keresztelés megat. Siklóson lakozó Kosz Joseph megfizetett keresztelés.« (A csimadia céh jegyzőkönyve 1733-ből.)

»A mesterséget alattomba úzó himpellérek munkája a házból elvitessék s ha az olyas ismét engedetlennek lenni találtik, tehát az keményen is meg büntetődgyék s a dolgh magával egy hozván, még tömlöccel és vassal és azonküvül egy Tallér 150 pénzből állót az egész Céhnek letenyi tartozik.« (Szűcszabó céh kiváltságlevelé 1699-ből.)

»Ha valaki a Céhbe kívánna magát adni, annak szükséges lésszen legelsőben Instánnyi Árogung magat azon Pécs nevű Városunkban levő Senatusnak avagy Tanácsbeli neknek megjelenteni és bémutatnyi arra a végre, hogy ottan

elkaptá és merően megállt az udvar közepén.

— Hova testvér? — kérde Horváth a szembe jövőtől; tudta, hogy kicsoda.

— Eredj az utamból, mert...

— Nem oda Buda! Nem gondolnád Gölöncsér Peti, hogy ez itt nem az országútja és az én portámon nem parancsol más, mint én?

Nem heveskedett; szilárdan nyugodtan állt egy helyben, csak szigorú tekintete mélyedt bele Gölöncsér Peti lelkébe, keresett ott valamit és meg is találta, elárulta ezt férfias ajkának gnyos mosolya.

Az is erős, ez is, csakhogy mégis hidegben tisztában gondolkodott amannál. Valami fényes elégtétel örömet érezte, hogy ez a leány ott sir és széna között az ő házuknál és ez a legény eljött ide utána. Mig szembe álltak egymás-

sal, mint két szilaj bika, mindez hirtelen átfutotta agyát.

— Mit gondolsz Peti, Gergely Juli miért keresett ép a mi házuknál menedéket előled?

— Mert óda...

— Ki ne mondd e szót, hazudsz gazember. Igértél neki nagy gazdaságot, mert hat szessziós gazda fia vagy, én csak egyszer mondtam neki, hogy szeretem. Nem hitte el, mert te beszéltél tele a fejtét. Nagy mesét mondtál neki a szegénységéről, meg a selyem rokolyáról, Horváth Pista szegény gyerek, alig van többje a viselőjénél. Igaz, nem is rejtegetem én a szegénységemet, de kérlek meg akárkitől, kettőnk közül kinek van több becsülete a...

Egymásnak rontottak, Horváth Pista ügyesen felfogta az útást a löccsel, messze kivágta Gölöncsér kezéből a gyertyánfa-karót. Egy ug-

rással nyakszirten ragadta, de meg se rázta, csak nézte merően, kedve lett volna kirázi belőle a lelket, ahelyett azonban oda vonzolta a leány mellé.

— Engem szeret, érted Gölöncsér Peti, engem szeret ez a becsületes hajadon, s az Isten legyen neked irgalmas, kegyelmes, hacsak szóval is meg mered egyszer még bántani. Eredj most...

Kibocsátotta vasmarkai közül, amikül, hogy egyet ládított volna rajta, csak tekintével követte, meg kullogva el nem tűnt a kis kapun. Maga kísérte haza az átjel Gergely Julist. Nem szóltak egymáshoz, de ez este egybeforrt szívük.

Horváth elerjedten hajtotta le a fejét, míg így átszaladt a multon. A karján sajtott a meg helye, nagyon fájt ez neki. Gölöncsér Péter káplár ur vágta ma meg a puska-

legelsőbb beirattassák; azután szükséges lézen, hogy megesküdjék a Purgere közé, azonután a csehbelieknek tartozik bemutatni keresztlevélét és mesterég tanulásról bizonyosság levélét, köteles fizetni egy aranyat, az egész csehbeli Mesterembereknek egy becsületeseb ebídet megadni, úgy hogy abban semmi fogyatkozás ne legyen, hanem kétféle borral kedvek szerint és mindenfélével az asztal fel legyen ökesítve. Item: Tartozik a Czéhláda a csehbeli szükségekre 16 magyar forintokat adni. Ezeket elvégezve, csak oly feltétel alatt vétetik be a csehbe, hogy megházasodjék. Mindezeket egy esztendő alatt köteles véghez vinni, különben se mast; vagy tanulótársat tartania nem szabad, sem mesterségében előmenetelt nem tehet.

Hogy mennyire meg volt nehezítve a XVIII. század első tizedében a különféle költségek által is a mesterségre jutás s a fentebb kiváltásig levélben adott jogot mennyire ki tudta használni a pécsi eszmadia céh, arra ölék világot vetnek a céhnek 1740. és 1741. évi közgyűlési jegyzőkönyveiből vett alábbi sorok:

„Anno Dei 1740. Juliusnak 10 Napján Istennek Eő Szent Felséghe akarattyaiból egyezett meg az Nemes Céhel Fabianovits Matthias ugymint egész summában 20 fo-

rintokban, dico Nyolevan forintokban, kiben is letett készpénzt 30 frt, még restál 50. Viaszzal 4 funttal, áldomással restáll. Idem, az remeknek mívoltát egészben véteben vívén, az nemes Céhnt Pénzt megkontentálta, Solvit in Pleno Tot. Áldomást és Viaszt egészben.

„Anno Dei 1741. die 13 Septembris. Istennek engedelmevel megegyezett a nemes Céhhel ugy, mint Gáspár Timbrík egész summában mind remekkel és Ebéddelel együtt 60 forintokban, Négy funt viaszban és áldomással, ki is mingyárt letett 44 forintokat. Marad adós még Áldomás és viaszon kívül 19 forinttal.

A eszmadia céh privilegiuma szerint senkinek sem volt szabad két inasnál többet tartania, kik 4 évig tartoztak a mesterséget tanulni; — a nyedviki esztendőben az inas minden hét után 10 magyar dénárt fizetett mesterének. A céh 1725-iki céhgyűlési jegyzőkönyve szerint az inas szolgáltatása két arató rész adásával toldott meg; a három évre való szegődtetés igen gyakori volt, ha a nyedviki évet az inas a céhládába és mesterének fizetendő 10—15 frrtal megváltotta.

Vásár idején szűrőket árulni nem volt szabad, mielőtt a céh-mesternél be nem jelentetett, különben az áru elkoboztatott. A

mesterlegény fizetése büntetésérthe alatt 10 pénzben állapítottatott meg a szárszabóknál, a eszmadiaknál 32 magyar pénzben.

A kádár céhnel a legények, ha miséken meg nem jelentek, büntetésül egy font viaszt, a vasárnap istentiszteletről való elmaradáért pedig egy heti keresetöket fizették. Patronusok, Urbán ünnepeén a déli 12 órai tanácskozáson, meg nem jelent legényt 1 frt 30 kr. büntetés érte.

A szűcs céh mesteri taxája 1764-ből, mesterjegy 15 frt, mesteri vacsora 12 frt, 4 font viasz, 9 máriás, áldomás 6 frt. A szárszabócsék mesteri taxája 1800-ból: Taxa 15 frt, az új ládára 4 frt, asztalipénz 4 frt, viasz 4 frt, áldomás 2 frt, három tábla 10 frt, remek vizgátt 10 frt, a szobáért a deputátusoknak minden napra 1 frt.

Baranyavármegyében a lábbeliek ára 1767-ben limitáltatván, a eszmadia céh 13 pontban foglalva terjesztette ellene kifogásait s különösen kiemelte, hogy a kordoványbúli és Szattyánybúli készített pár seikkis Aszuny csimának árt mestersegúnknek nagy le nyomorétására volna, és egyik Classisban se ézenékn munkáinknak jutalmát, azért a szerint való dolgot tenni saját tapasztalt karunk által tiltunk. Az árakat a deputatio e ki-

tussal. Előtte nem mutatta, hogy fáj; senki sem tudott arról a száradnál, hogy a karja sebes.

A káplár ur jobbról az első szomszédja; vad arcáról elsimította az álom ugyan egy kissé a nyers kifejezéseket, de egy is elég kérmény, elég szigor, valóságos remény az újoncoknak, de különösen neki.

Horváth lassan felült újból, az ágyucélén, oda hajolt a káplár felé, arcán érezte a lélekvágytól forró leheletét, ez az agyába kergette a vért.

Lábujjhegyen lopódzva kelmelte a padka alól a bajonettjét, vigyázva letette az ágyra, aztán a Manlichert fogta kézzé, zajtalanul visszarúntotta a zárt és egy golyót néyezett a csőbe.

A rövid kis gyíklesőt kihuzta hüvelyéből, a hegye csillagot a sötétsgben megnézte, vajjon jó-e, az este dugva megköszörlte egy kissé a végét.

Göloncsér káplár mélyen aludt. Horváth könnyedén jobb kezébe vette a bajonettet, baljába tartotta a fegyvert. Egy perceg sem tartott, míg egy mély keresztet vágott a Göloncsér káplár homlokára és gyorsan utána egy hatalmas durranás reszkettette meg az éjjeli csendet.

Künn a folyosón a napos-káplár majdnem lefordult a székrol, a legénység riadtan ugrott fel mindenfelé a szobákban, a másik percben már tudták, hogy a második cugnál agyonlőtte magát egy újone.

Göloncsér káplár homlokán vékony esikban végig csorgott a vér, de a hogy tekintete riaszt Horváth szétromcsolt fejére, nem szólt egy szót sem . . .

A halottat úgy hagyták keresztben az ágyon, a hogy odabukott.

A napos káplár rohant lefelé a lépcsőkön; a tiszt-menázs ablakai még mind világosak voltak.

Mikor ott állt az ajtóban és jelentette, hogy a hetedik századnál egy infanterista agyonlőtte magát, egy öreg kapitány mosolyogva jegezte meg:

— Ebből sem lesz akkor strébler.

Az ügyeletes tiszt míg felkötötte kardját, boszankodva csak ennyit mondott:

— Ezek a nyomorult bestiák még mulnatni sem hagyják az embert . . .

Miről álmodhatott akkor otthon, abban a kicsi fahuzban a bogárszemű szép Gergely Juliska? . . .

Salgó Sándor.

foszakra sem emelvén fel, a csizmadia cég 1770. éle január 29. elhatározta, hogy »valaki fogja seiklis Asszony csizmadt vamy egy arany büntetést fogja fizetni.»

»Anno 1787 éle 17. Január Unanimé voto elvégezödtök, hogy ennek utánna a mely Mester Ember Legényének heti bérén felül fog valamint adni vagy fizetni ö felsége parancsolatja szerént meg fog büntetödni. — »1815-ik éle 21. Májji Vjncies György panaszt adott az legénye, hogy az ura... Nagyobb fizetést ígért nekie mint sem az Céh rendelése (vagon, megbüntelödtök 5 frtba- (A csizmadia céh jegyzökönyve.)

A csizmadia céhnél egy céh restauratió költsége 1816-ban 249 frta, 1821-ben 291 frtra rugott, melyből 81, illetve 195 frt, költetett el ebédre. 1810-ben egy céhmester választási ebéd költsége hus 13 f, 8 denár, malac 6 f, olaj 18 d, kenyér 33 d, zsemle 2 f, 40 d. viasz 12 f, céhmesterné 4 f, Borért 30 f.

1813-ban egy láda kísérés költsége: Bor 6 f, 40, virsli 2 f, pecre 2 f, céhmesterné 4 frt.

Az 1824-ik esztendőben Kiralovits György szürszabó, az általa bemutatott 15 drb remekben talált 6 hiba miatt 3 font viaszgyertyára marasztaltatott. (Szürszabó céh revizváltati jegyzökönyve.)

»Britvies Antalnak Céhbeli Tábla-lai ezen akábbért rendszerint követeznek, ugymint: 1813-ik Esztendőben és Januáris hónapjában első Tábla pénz le tevén ugymint 7 for., hanem az Tzeitul elutasított az folséges királyi Helytartó Tanácschoz a hol meg is nyerte az engedelmét. 1814. 2-ik Tábla pénz 6. Január 7 for, 3-ik Tábla pénz 9. Január 7 for, 4-ik Tábla pénz 10 Január 7 for, mely alkalomsággal az remek magy. szürnek megvizsgálása volt, és ezen remek megvizsgáltatott 5-ik Tábla pénz 7 for lehetvén, ugyanazon nap és egy alkalomsággal, minthogy az első Remek vagy szürt teljességgel elrontotta, és ezen okra kéntelenített a második magy. szürt is folszabni, és ismét szükséges volt 6-ik Tábla pénz lehetvén 7 for, 7-ik Tábla pénz 24 jan. 7 for midőn az Remek Darabjait az Céhbe bemutatta.« (Szürszabócéh jegyzökönyve 1813.)

Heinrich Vilmos kaposvári lakos Pécsre költözött. A cipész céh remeket követelt tőle. A cs. és kir. megyei hatóság a remeket elengedte s mivel a céh mégis vonatkozott cébbe felvenni, hivatalosan eszközöltetett a felvétel. Nagym. Polgárm. A cipész céh 1857. okt. 23-iki jegyzökönyve.

A kovács céhnél 1870-ben egy remek ebéd költsége: 4 pár csibe 5 frt, 3 lud 3 frt, 1 pár réce 1 frt 50 kr., saláta 1 frt 50 kr., többféle tésza 5 frt 50 kr., kenyér 1 frt, egy akó bor 8 frt, 14 üveg savanyuviz 4 frt 40 kr., szivar 70 kr.

Az országos iparegyesület pályázatai.

Az országos iparegyesület, a hazai iparosokat előmenetelre buzdítani s az ipar előmozdítása körül szerzett érdemeiket elismerésben részesíteni kívánván, kiváló iparosok számára az alább megjelölt érmeik kiadását határozta el:

I. Diszcrem oly iparosok számára, akik gyakorlati működéshű által a hazai ipar előmenetelét idézték elő. Ennek az éremnek az elnyerésére azt kell igazolni, hogy az illető iparos valamely új iparágat, vagy ipari eljárást honosított meg, vagy hogy valamely régi iparágat a tökéletes versenyképesség magasabb színvonalára emelt. Ezt az érmet három fokozatban és pedig aranyban, ezüstben és bronzban adják ki.

II. Diszcrem oly iparosok számára, a kik a rendszeres művesiparban (kézműveségben) ipari jellességgel kitűnnek. Ez az érem két fokozatban, ezüstben és bronzban adatik ki.

III. Diszcrem oly iparosok részére, a kik a kor igényeinek s a külfölddel való versenyképesség feltételeinek megfelelő iparalepet hozták létre s annak vezetése által versenyezni képesek. Ennek az éremnek is két fokozata van: ezüst és bronz.

IV. Diszcrem oly iparosok számára, a kik iparukat művészi irányban fejlesztik s e tekintetben figyelemre méltó sikert mutatnak fel.

Mindezekre az érdemekre pályázhat mindenki, a kinek Magyarországon iparteleve van.

Az Orsz. Iparegyesület ezeken kívül munkásérmeire is hirdet pályázatot abból a célból, hogy jutalmazza elismerésben részesítse azokat a gyári szakvezetőket, kézműves segítöket és kiválóbb gyári munkásokat, a kik hosszabb ideig egy munkaadónál dolgozván, szorgalmuk és buzgóságuknak vagy a felügyeletük alatt levő tanuló szak-szerű vezetése által kitűnnek. Erre a jutalomra — a mely ezüst vagy bronz dísz éremből s a vele járó elismerő oklevélből áll — nők is pályázhatnak.

Az egyesület pályázatot hirdet továbbá a Szabóky-Adolf alapítvány kamataiból évenként adományozandó 10 darab csász. és kir. aranyból álló ösztöndíjra, a mely olyan szorgalmas és törekvő iparosgeszödeknek ítéltek oda, a ki a főváros területén legalább három év óta gyakorlatilag foglalkozik s a ki központi katon. legényegyesületnek, vagy más katon. egyesületnek tagja, vagy tagja volt.

Végül a néhai lovag Posner Károly Lajos emlékére fia lovag Posner Alfréd által alapított 10 darab csász. és kir. aranyos ösztöndíjban részesül két törekvő iparosgeszöt, a ki kő- és könyvnyomdászattal vagy könyvkötéssel foglalkozik, vagy vonalzó intézetben van alkalmazva.

Mindezekre az érdemre és ösztöndíjakra 1897. december 31-ig kell beadni a pályázatokat az Orsz. Iparegyesület igazgatóságához (Budapest, VI. Új-utca 4. sz.)

A jutalmakat az 1898. évi rendes közgyűlésen osztják ki.

MUNKA-ROVAT.

(E rovatban ipartestületektől, előfizetőinktől díjtalanul fogadjunk el bejelentéseket.)

Munkát keresnek:

4 géplakatos,
3 asztalos.

Közlelebbit a pécsi ipartestületnél.

Elhelyezett nyerneik:

Több épület-lakatos,
2 kovács segéd,

3 cipész segéd,
2 eszmadia segéd,

Közelebbit a pécsi ipartestületnél.

Egy szorgalmas bádogos segéd
állandó felvételt talál Tichy bádog-
gösnél Pécsen.

Hirdetések

**jutányos áron fölvetel-
nek a kiadóhivatalban.**

VEGYESEK.

*Fölkérjük olvasóinkat előfizet-
seik megújítására, nehogy a lap
szétkúldésében fennakadós álljon be.*

Uj iparágak és iparfejlesztés.
Az országos iparügyesület hétfőn
dr. Matkocvics Sándor elnöklete
alatt folytatta az új iparágak meg-
honosítása és az iparfejlesztés ér-
dekeiben megindított tanácskozási-
kat. A meghívottak közül részt
vettek a tanácskozásiiban Singer
Jakab, Kertész Tódor, Hirschfeld
Marton, Alajos, Spitzor Ig-
nác s az állandó bizottság több
tagja. A mozaalom megindítása
óta az egyesülethez és a bizottság
minden tagjához ugy az országból,
mint a külföldről nagyszámu aján-
lat érkezett egyes iparágak meg-
honosítására. Ezekkel szemben a
bizottság mindenekelőtt szükséges-
nek tartja annak kijelentését, hogy
ez a kezdeményezés nem az állam
anyagi támogatásának igénybeve-
telére van alapitva, hanem a tár-
sadalmi tevékenységre s főleg a
kereskedelem és ipar kölcsönös
érdekeinek harmonikus elmozdítá-
sására. Ezért a mostani tanácsko-
zás folyamán is több ízben történt
utalás a munkaerők szakszerű ne-
velésének szükséges voltára és a
közületti intézménynek (faktori)
názvát is ekeirőlhetetlen megho-
nosítására. Az ülés folyamán, mint
a sorra vett branche-ban nálunk
egészen, vagy nagyrészt hiányzó
cikkékül a következőket jelölték
meg a szakértők: Asztali kés, villa,
beretva, tollkés, apró bórdszámú
áru (pénztárca, szivartárca stb.);
fésűsáruk, fésűk, hajtűk; revolver,

pisztoly, gombok szövétből, szaru-
ból, kőbőlől, fémből és gyöngy-
házból, halcsont s főleg halcsont
imitációk; jegyzőkönyvek (note-
szek); kosáráruk nádból stb. Csú-
pán a felsorolt cikkekért évenként
20 millió forint megy külföldre.
A bizottság az egyes cikkeknel meg-
jelölte az itthon való készítés leg-
alkalmasabb módjait s a tanács-
kozás folytatását a jövő hétre ha-
lasztotta.

Az üzleti titok. Értesülésünk
szerint több kereskedelmi- és ipar-
kamara felirata következtében a
kereskedelmi miniszter az igazság-
ügyminiszterrel örintkezésbe lépett
abból a célból, hogy olyan tör-
vényt alkossanak, mely alkalmas
lenne arra, hogy az üzleti titok
elárulása és az ugynevezett piszkos
verseny megakadályozassék. Az
igazságügyi miniszterumban már
ki is dolgozták a büntető törvény-
könyvbe beillesztendő idevágó sza-
kaszokat. Minthogy azonban a bü-
ntető törvénynek néhány szakaszát
is módosítani akarják, valószínű,
hogy a javaslat csak akkor kerül
a parlament elé, mikor már e pa-
ragrafusokat módosító javaslat is
elkészült.

A kisipari hitel ügye. A mult
évben nagyon éleken vitatták az
érdekeltek körében a kisipari hit-
el szervezésének ügyét s két nagy-
szabásu tervezet is volt napirenden,
a melyeket az iparosságnak egy-
egy nagy csoportja támogott. A
kiállítás óta azonban elcsendesült
az egész mozaalom s csak a keres-
kedelemügyi minisztérium folytatta
a maga tanulmányozó és előkészítő
munkálatait. Mint értesülünk, a
napokban egyik hazai kereskedelmi
és iparkamara részéről felhár ér-
kezett a miniszteriumhoz, amely
azt a kívánságot fejezi ki, hogy az
említett két tervezet egybefoga-
lalása, illetőleg az egész kisipari
hitelkérdés megoldása végett a mi-
niszter minél előbb országos szak-
tanácskozást hívjon össze. Minthogy
a minisztérium is rövidesen befe-
jezte a maga munkálatait, a minisz-
ter alighanem teljesíteni fogja ezt
a kívánalmat.

Segélyző-egylet Mohács-on. Le-
veleznök írja, hogy Mohács-on na-
gyobb szabásu mozaalom indult
meg a polgárság között, hogy egy
»Kölcsönös Segély-egylet« alakít-

sanak meg heti 50 kr. (egy korona)
befizetéssel. Az alapítók közt ott
van a mohácsi iparosság színe-jára,
igy Brigolovits Imre, Auber Vilmos,
Belyánszky Milován, Brkits Dávid,
Bárány Lajos, Csernyánszky József,
Cifra Antal, Egrih József, Herger
Alajos, Jahoda Ede, Martinkovits
Mátyás, Mohl Gábor, Peits István,
Schök Mihály, Szabold Antal,
Schmidt Mátyás, Szablar András,
Sepatz István, Vincsek János és
még többen. Az alapítóknak sikerült
megnyernök Jágits József, országos
képviselet elnökül és dr. Philipp
Ferenccs ügyészül. Az egylet célja
lesz, alkalmat nyujtani az egyleti
tagoknak, hogy heti befizetések
által maguknak biztos pénzalapot
szerezhessenek, de különösen, hogy
iparizletük, vagy kereseti viszonyaik
fejlesztéséhez és javításához lehe-
tőleg olcsó kamatláb mellett elő-
legeket és kölcsönöket kaphassanak
Az alhársi ıvek már ki vannak
bocsátva, azok iránt a polgárság
között olyan nagy az édeklődés,
hogy már néhány nap alatt több
százan az iparos és földmives
osztály részéről ezren felüli rész-
vegy jöttek. Az egylet mekő-
dését 1898. január 1-éjén kezdi
meg.

A hazárdjátékosok ellen. Meg-
emlékeztünk nemrégiben azokról a
hazárdjátékosokról, a kik a bel-
ügyminiszter engedelmével külön-
féle bábjátékokkal a vásárokon és
kávéházakban a nyereszkeedésé-
zenvedélyt ápolják s főleg a szegé-
nyebb néposztályt zsarolják ki. Pé-
csen is volt nemrég két ilyen báb-
játékos, a kik a belügyminiszter
engedélyével kényelmesen üzték a
játékkal való fosztogatást. Most,
hogy a belügyminiszternek ismét-
len fölhiták a figyelmét az ilyen
hazárdjátékosokra — a belgy-
miniszter végre olyan intézkedést
tett, a mely remélhetőleg gyöker-
esen elszerez lez a hazárdjátéko-
soknak, s a mely alól alig sikerül
majd a furfangoknak kibúvót ta-
laltálni. Percel Dezső belügyminisz-
ter ugyanis körrendeletet intézett
a törvényhatóságához, a melyben
értesíti azokat, hogy jövőben ilyen
nyereményjátékokra engedélyeket
egyéáltal nem fognak kiadni. Föl
is sorolja a rendelet az ilyen játé-
tékok különböző neveit, némelyi-
két a maga tolvajnyelvén, a kö-
vetkezőkben: báb (hordozható teke-

báb) baba, szines babajáték (kivéve az úgynevezett Paprika Janesi mutatványokat) — a golyó és színesgolyó, a monakó, mariándi, bírbics, celdobás, kör és karikával, a színjatek (farbenspiel) a lemezacéldobás és általában minden olyan játék, a mely nyerecménynek kitálatásba helyezésével kell föl a játékszenvedélyt. Hogy a rendeletnek minél nagyobb sulya legyen, fölhívja a belügyminiszter a törvényhatóságokat, hogy a rendeletet a legkiterjedtebb módon közzölje és fölhívja az alispánokat és a polgármestereket, hogy amennyiben a jövőben ilyen házárdjátékokra engedélyt kértének, azt ne is terjeszték föl hozzá, hanem a saját hatáskörükben utasítsák el. Az érdekes rendelet tegnap érkezett meg a városos és az alispáni hivatalokhoz is.

Zászlószentelés. Vasárnap szentelték föl a dorosmai ipartestület zászlóját nagy ünnepségek közt. Délelőtt a templomban Silber eszeres szentelte föl a zászlót és emelkedett hangú beszédet. Intézett a dorosmai iparosokhoz. Tíz órák fölül le a zászlóavatás és a zászlóanya Vadnay Andorné urnó, a csongrád megyei főispán neje néhány buzdító szó kíséretében verte az első aranyzóget a zászló fájába. Herghoz István dorosmai főszolgabíró szép beszédében mondott köszönetet az ipartestület nevében a zászlóanyának. Déli egy órák csendéből volt, a melyen Vadnay Andor főispán tartotta az első pohárköszöntőt az iparosokra. Lábdy Antal, a szegedi testvér-testület nevében tartott beszédet, a dorosmai ipartestület élnöke pedig a vendégeket köszöntötte föl.

Első fagy. A kalendárium ugyan még jó messzire mondja a telet, de azért a bozontos apó az ő hófúrtával már jelzi a közeledtet. Az avantgárda legelseje ma érkezett be fagy képében. Könnyű kis hideg volt ez amely még a falevélnek sem sem ártalmos s utána engedéstől meleg volt egész nap az első vorpatrol hidegét csak azok vették észre, akik korán keltek.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara Szabó Kálmán elnökésével tartott üléstén Király Jelenrecl titkár terjesztette elő jelentését a mult évi működéséről.

Klein & Péterfi debreceni kereskedő még a tőkeamatadó méltánytalan kivetésének orvoslása tárgyában a miniszterhez felterjesztés intézését kéri. A közgyűlés a panaszosok beadványában foglaltakat elfogadja, a pénzügyminiszterhez intézendő felterjesztésében kéri fogja, hogy akár váltón, akár könyvkivonat alapján peresítessék is be, az árukihitelezésből származó követelés a tőkeamatadó alá vonható ne legyen. Hasonló értelemben a nyiregházai kereskedőtársulat beadványa folytán, felterjesztés intézését határozza el a közgyűlés az adókiadó és felszámolási bizottságok helyesebb alakítása tárgyában. A közgyűlés elé a szatmári költárok indítványt terjesztettek, hogy: Szatmár, Mármaros, Bereg és Ugocsa vármegyék bevonásával, Szatmár székhelyvel egy új kamara szerveztessék. Király Ferenc dr. titkár statisztikai adatokkal igazolta be az indítvány keresztlivhetetlen voltát és azt, hogy éppen e vármegyék különben is inséggel küzdő lakosságának érdekében e sok költségutdánál járó kamarának iparilag és kereskedelmiileg fejletlen vidék gőcönpontján való föllálítása nem volna célszerű.

A közgyűlés a szatmári költárok kérelmét teljesíthetőnek nem tartja. Debrecen város hatósága áttette a kamarához a kereskedelemügyi miniszterhez intézendő fölterjesztését egy Debrecenben létesítendő állami iparos szakiskola létesítése tárgyában, kérve, hogy ezt a fölterjesztést a kamara is támogassa, minthogy a közgyűlés készséggel hozzá járul.

Vendégülösök a képviselőházhoz. Az országgyűlés szünete után Horváth Ádám dr. országgyűlési képviselő a vendégülösök egy nagy memorandumát fogja a Ház asztalára letenni. A memorandum, melyet több ezer vendégülös írt alá az ország minden részéből, a vendégülösök a következőket kéri:

A regüle eltérését, az italmérséi alsó leszállítását, a pálinkaméresék korlátolását és a vendégülös iparnak képesítéshez kötését. A kérvényre aláírásokat november 15-ig a memorandum szerkesztője (Budapest, Akác-utca 3. sz.) fogad el.

A kisebb pénzjegyek hiánya. Iparos- és kereskedelmi körökben

különösen az utóbbi időben igen sok panasz merült föl a kisebb pénzjegyek hiánya miatt. Az egyforintosokat már végleg bevonták, az átfiorintosok pedig szintén bevonás alatt vannak és ezüst sínesen anyai a forgalomban, hogy a szükseglet teljes kielégítendő. A felhivatalos lapok egy-egy sugalmazott kommunikével eddig meglehetősen gyakran adtak hirt az új pénzjegyek kibocsájtásáról. Igaz, hogy a hiányon ezek a kommunikék nem segítettek, de legalább reményt nyújtottak, hogy a bajnak mielőbb vége szakad. Néhány hónap óta azonban az ígértetés is elmaradt s így most már reménylenünk nem szabad, hogy ezt a kalamitást végre megszűntetik.

Bejegyzett rablóélet. Hogy igen józsu humor van néha az olasz banditákban, bizonyítja az a kegyélys kis levél, a melyet Candino, a hírhedt és rettegett sziciliai rablóvezér intézett a Giornale Siciliahoz, egy őt írás bankjeggyel együtt. A levél így hangzik:

Tisztelt szerkesztő ur! Röviden bejelentem ömék és kérem, tegye közé bceses lapjában, hogy eddigi társamtól Giuseppe Galbottól teljesen elváltam, mert nagyon kegyetlenül bánt a publicummal. Helyette Ferrara Feranotto urat vettem magam mellé, akik nevük nevük helyett keresztet is irtak ez alá a levél alá.

Szíves üdvözléssel

Candino † †.

Egy létszik, hogy a Giornale di Sicilia a sziciliai banditák hivatalos lapja, ha ugyan az egész nem kitalált história. Egyébként nem az az első eset, hogy a rablók újságban szerepelnek. Csak-hogy más alkalommal szerényen meghúzódtak a rendőri rovathban és nem kíváncsiok a nyíltérbe.

Pullman végrendelete. Az amerikai lapok mostanában sokat foglalkoznak azzal a mindenesetre ritka dologgal, hogy Pullman, az amerikai milliardos a fiait kitagadta. Ez a végrendekezés nemcsak az óccinon tul, hanem Európában is alkalmas a legnagyobb föltűnést kelteni. Pullman olyan ember volt, a ki saját erejéből vergődött föl és minden vagyonát a maga energiájának köszönhetje. Sokan azt állítják, hogy soha sem szerette a

családját és teljes életében rossz férj és rossz apa volt. Egy másik nézet szerint pedig éppen ez a végredelet az ellenkező látszik bizonyítani. Vagyonában, a melyet fél évszázad munkájának köszönhetett, eszméi megtestesítői láttá. S ha fiait iránt táplált minden szeretettel de a daira arra a meggyőződésre jutott, hogy kitagadta őket vagyonából. Végredeletében világosan megmondta, hogy fiait azért nem teszi meg általános örököséivé, mert egyik sem tudná a nagy vagyont okosan használni. A praktikus amerikai kisebb bajnok tartotta, hogy egy Pullmannek évi 15.000 frank jövedelemből kell bére, mint azt, hogy egy Pullman valamely nehezen megszerzett vagyont elfecérel. Akárhogy áll a dolog, Pullman végredeletkezése bizonyítja, hogy Amerika nagy apái a magok fiacskáinak kellemetlenségeket kezdenek szerzeni. Vajon igazak volt-e azoknak, a kik azt állították, hogy a milliárdos nem szerette a családját, vagy azoknak, a kik az ellenkező bizonyítgatók: az ebből egész határozottsággal bajos eldönteni.

Csábítás. Nem emlékszünk rá, de elképzelhetjük, hogy mi vagy csodálkozás és érdeklődés lett egy szerre, amikor Berlinben az első vendéglőt »szertelték föl« nönömi pincérekkel. Erről a csábító dologról azonban hamar lekopott az ujdonság zománya, már bele is unt a publikum. Most érdekes dologtörök irnak Berlinből arról, hogy mi mindennel csábítják a vendéglőbe az érdekes utjításokra éhes emberiséget. Az egyik vendéglősnél ez a fölirat csábít:

„Ingeny»
körösítvélőköt mindenkit
Röntgen-sugarakkal, aki a
vendéglőbe jön.

Egy másik előleges korcsmáros azzal csábít, hogy nála keresek csipőkön szaladgálnak a pincérmők. A legérdekesebbet azonban kétségkívül az a vendéglő találta ki, aki kiírta a helyisége elé, hogy a kudzóját — beikjáltyává alakította át, amelyen minden vendég ingyenes oktatást kap a kerék-pároázás nemes művészetében. Nem rossz gondolat, hogy a tanítást a pincérmők végzik.

Kiraboló vásárosok. A győnyösi országúton hétfőn éjjel Győnyösi haladó vásárosokkatonállók kifosztották. A hevesi és verpeléti vásárokról hazamenő iparosoknak a Deth és Győnyösi közt levő országúton egy nagy és sűrű hozót mellett kellett elhaladniuk. Az utnak ez a része azelőtt betyárok tanyája volt, mert sűrű bokrai közt igen jó buvhely kinálkozott. Itt volt valaha a legtöbb rablás és gyilkosság. A csendőrszuronyok azonban megtisztították a vidéket s a betyár-világ kihaltával biztonságban hitték magukat a járőkelők. Annál nagyobb volt azok ijedsége, akiket az éj sötétjében váratlanul támadtak meg. Kovács Gyula győnyösi festőiparos hétfőn éjjel azt vette észre, hogy kocsija hátsó részére néhány ember felkapaszkodott és szedi ki ládjából legrágább áruit. Revolvert rántott, de ebben a pillanatban még néhány alakot vett észre, akik úgy látszik a rablók védelmére voltak ott. Jónak látta félretenni a fegyvert és a lovak közé vágva igyekezett menekülni. Kovácsot a rablók több száz forint erejéig károsították meg. Épp így járt Goldner Dándi szabómester, akitől nagyértékű búvákat és prémekeket raboltak el. A csendőrség erőlyesen kutat a vakmerő banda után.

Gazdák fogyasztási szövetkezete. Alg van vármegye, melyet az új idők fejleményei erőlyebben sújtottak volna, mint Sáros. Ez tudva van országsszerte, de sokkal kevesebbeknek van tudomása arról, hogy végül a bajok ellensúlyozására megindult a mozgalom a megye birtokosai közt és ezek tömörítve megalkották Eperjes székhelyűl a Sárosmegyei gazdák fogyasztási és értékesítő szövetkezetét. A szövetkezet szeptemberben kezdte meg működését igen esekély értékű üzletrészekkel. Azonban jó és olcsó árukat, eleinte főleg mütrágyát és petroleumot szállítva, oly népszerűsége tett szert, hogy a jegyzett üzletrészek száma már az ezer körül jár. A forgalom, bár nem hiteleznek, napról-napra nő, úgy, hogy a községi fiókok szervezése, főleg miután a parasztság is nagyban fölkarolta az eszmét, szükségessé vált. A szövetkezet élén Bujanovits Gyula áll.

Magyar ember léghajója. Berlingen a minap egy magyar ember találmányával tett első kísérlet keltett nagy szenzációt. A találmány a fémek legkönnyebkeiből, az alumíniumból készült léghajó, a mester pedig Schwartz Dávid. Az első kísérlet nem sikerült ugyan teljesen, de mégis azt a reményt költi, hogy tökéletesítés után egészen beválk. A léghajóban egy Jagek nevű ember szállt föl és háromnegyed óráig fenn volt a levegőben. Schöneberg és Wolmersdorf között egyszerre lezuhant a léghajó és összetört, Jageknek azonban nem esett baja, mert egy merész ugrással megmentette életét. A háromnegyed órai ut a találmánynak igen fényes tulajdonairól tett tanuságot. Jagek pompásan haladt vele szél ellen s így a léghajó bizonyos fokig kétségkívül kormányozható. A szervezetben egy csekély hiba esett s ezért Jagek kénytelen volt kinyitni a szelepeket, hogy földre jusson, mi nem a legszerencsésbb körülmények közt történt. Maga a fötláláló még járuléárban meghalt, özevegét, Schwarz Melánidz azonban a kísérlet után számos kiváló szakember ödvözölte.

A marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara október 30-án tartotta meg havi teljes ülését Tauszig B. Hugó elnöklété alatt. A tárgysorozat rendjén tárgyalta a kereskedelemügyi miniszternek a kartellek ügyében e kamarához intézett leiratát. E tárgyan egy bizottság volt küldve s ennek javaslatát, mely szerint a kartellek hazánk nemzetgazdaságára nemhátányosak, söl egyes iparágakra a tömörülésben rejő erőnlé fogva hasznosak; indokainál fogva határozattal emelte és kimondotta, hogy nem tartja szükségesnek a kartellügynek Magyarországon törvény által való általános szabályozását, azonban kívánatosnak tartja, hogy a munkabérek mesterséges leszorítására irányuló kartellek ellen törvény alkottassék. Tudomást véte-tett a kereskedelmi miniszter ur leiratát, mely szerint az 1883. évi XLIV. t.-cz. 90. §-a értelmében a befizetett illeték visszafizetésére iránti követelés a befizetés napjától számítandó 3 év múlva elévültnek tekintendő. Az 1884. évi XVII. t.-cz. 50. §-ának módosítását célzó

törvényjavaslatot egyhangulag üdvözölte a kamara és a teljes ülés helyeslőleg vette tudomásul, hogy az elnökség ezért táviratban üdvözölte Dániel Ernő kereskedelemügyi minisztert. Kapsolatban elhatározta, hogy feliratban kéri a minisztert, miszerint a házi ipari cikkek védelméről oly módon gondoskodják, hogy a kőmű- és gyári ipari termékek házalás útján házi ipari készítmények címe alatt ne legyenek értékesíthetők.

Országos kamarai értekezlet tárgysorozata. A f. hó 8-án Szegeden megtartandó országos kamarai értekezlet tárgysorozata a következők:

1. Jelentés a múlt évi kolozsvári értekezlet határozatainak érvényesüléséről. (Előadó: Gámnai Zsigmond kolozsvári kamarai titkár.)

2. A kamarák Boszniában és Hercegovinában tervezett tanulmányútja. (Előadó: Zárai Károly dr. pécsi kamarai titkár.)

3. Az ipartörvény revíziójának előkészítése. (Előadó: Deil Jenő, kassai kamarai titkár.)

4. A kereskedelmi és iparkamarákról szóló törvény módosításának kérdése és a vidéki kamarai bizottságok szervezésére vonatkozó javaslat. (Előadók: Deil Jenő kassai és Szentpály István dr. miskolci kamarai titkárok.)

5. A kereskedelmi iskolai ügyek intézésének áthelyezése a kereskedelemügyi miniszteriumba. (Előadó: Kulinyi Zsigmond szegedi kamarai titkár.)

6. A vásárugy országos rendezése. (Előadó: Deil Jenő kassai kamarai titkár.)

7. A szakiradalom és szakképzés fejlesztése. (Előadó: Szentpály István dr. miskolci kamarai titkár.)

8. A gyanús kitüntetési jelvények és kiállítás érmek használata. (Előadó: Zárai Károly dr. pécsi kamarai titkár.)

9. A németországi kamarai titkárok vendégeit hívása a jövő évi értekezletre. (Előadó: Mága János temesvári kamarai titkár.)

10. Javaslat egy közgazdasági szaklap alapítására. (Előadó: Szentpály István dr. miskolci kamarai titkár.)

11. A vegyeskereskedés fogalmának meghatározása. (Előadó: Deil Jenő kassai kamarai titkár.)

12. A kamarákhoz intézni szokott meghívhatósági tudakozások ügye. (Előadó: Zárai Károly dr. pécsi kamarai titkár.)

13. A felvidéki házaló kereskedők üzelmének megszüntetése. (Előadó: Deil Jenő kassai kamarai titkár.)

14. A jövő évi értekezlet helyének kijelölése.

Pécs új püspöke. A két év óta üresedésben lévő pécsi püspökség be van töltve, október hó 31-én írta alá a király a kinevezési okiratot.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter folterjesztésére, Róma hozzájárulásával Ő felsége apostoli királyunk Heteyey Samu, az esztergomi primási kanonokat nevezte ki. Vaszary Kolozs hercegprimás táviratlag üdvözölte az új püspököt. A pécsi egyházmegye s Pécs közönsége örömmel veheti a hírt, mert az új püspökben nemesszívú, nagylelkű s minden tekintetben kiváló főpapot nyert.

Az új püspök rövid életrajzát következőkben adjuk: Makkos-heteyei Heteyei Samu született Heteyén 1845. szeptember 22-én. E szerint most 52 éves. Gimnaziumi tanulmányait Szombathelyen és Esztergomban végezte; a teológiát ugyanott hallgatta, 1870-ben szentelték misés pappá. Tanár volt a nagyszombati gimnáziumban, majd tanár és tanulmányi felügyelő az esztergomi érseki lyceumban. Később lelki igazgató lett a bécsi Pázmáneumban; 1893-ban hercegprimási lelkigazgató s 1894-ben esztergomi kanonok.

Magyar munkások Csehországban. Trautenaun környékén egy darab idő óta sűrűn hangzik a magyar szó. Az Aupa folyót szabályozzák, új medret ásna neki. Ez a nyári árvizek után vált szükségessé és gyorsan kellett végezni, hogy a téli árvizek elháríthatassák. A szabályozást egy magyar vállalkozó nyerte el, ki a legutányosabb ajánlatot tette. A prágai tartománygyűlésen meg is támadták a helytartót, a mért magyar vállalkozónak adott munkát. Az aránylag rövid idő alatt nehéz dolgot csakis

magyar munkásokkal, a híres alfdéli kubikosokkal lehetett végezni, a kiknek munkabereje és ügyessége minden más fölülmül. A kubikosok, kiket az alfdéli árvizek és folyászályozások tanítottak meg, valódi speciálitásra Magyarországnak, Földmunkára többé nem is hoznak már hozzáik olaszokat, a kiket pedig még nem oly régen özönével szállítottak ide a vállalkozók. A legjobb olasz munkás is, porhanyós talajban, 7 négyzetméter földnél többet egy nap mozgósítani nem képes, míg a magyar munkás 13 négyzetméterét. Ügyessége mellett testi ereje képesti erre. Trautenauba 400 alfdéli kubikot vittek az Aupa új medrének ásásához, s a munkát a kitűzött idő előtt el is végezték. Napszámjok természetesen jóval több, mint az olaszok szokott lenni.

Iparosok szövetkezete. A nagyváradi iparosok körében mozgalom indult meg egy szövetkezet alakítására, abból a célból, hogy a nagyobb építkezések munkálatait a szövetkezet helybeli iparosok kapják meg. A tervek szerint az egyes vállalatoknál a szövetkezet minden fajta és a kauciót és a végzett munka arányában osztokodik a nyereségben. A szövetkezet megalakítására előkészítő bizottságot küldtek ki.

Malmok üzemredukciója. Drágább lett a gabona, drágább a liszt, és ennek megfelelőleg apadt a fogyasztás is. Ezt immár megérezik a malmok is, mert a termelői listnek nincs keletje. Elhatározták tehát, hogy redukálják az üzemet. De míg a vidéki malmok jó része mindjárt 50 százalékkal szállította le az üzemét, addig a Slavonában létező három nagyobb malmot 25 százalékkal szállította le a gyártást. A liszt további áremelkedésétől egyelőre nem kell tartani.

Pótvásár engedélyezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. évi október hó 28-án 68.277. sz. alatt kell rendelkezévé megengedte, hogy a Baranyavármegye területéhez tartozó Laskó községben a f. évi október hó 4-ére eseti, de elmaradt országos vásár helyett, f. évi november hó 8-án pótvásár tartassék.

A soproni kereskedelmi és iparkamara f. hó 2-án tartotta rendes ülését, mely alkalommal a soproni ipartestület egy beadványában arra kéri a kamarát, hogy a kereskedelmi utazók, a vásártűz s a feyházi munka tárgyában a társ kamarákkal együtt indítson közös akciót, hogy e hármas bajtól az iparosság megszabaduljon. A teljes ülés e kérelmet mellőzte, minthogy az utazók és a vásártűz ügyében már az előzőleg tárgyalott pontoknál határozott az egyesület által elajánlott irányban; a feyhéjipar szabályozását pedig a miniszter a IV. örsz. ipartestületi kongresszus kérelme folytán a közel jövőre amegy is kilátásba helyezte.

Az ipartestület egy második beadványában szaknyelvűt létesítésére kér a kamarától 50 forintnyi segítyt. Az egyesület e kérelmének teljesítését ajánlák Gergely József és Gerencsér József beltaligok; a teljes ülés a közös bizottság javaslata alapján mégis elutasítást hozott, mert költségvetésében ily cölakra földzét nincsen, de nem is lehet, mert különben a kamaraköltséget négy megéjének mintegy 100 százalékát ily irányu elajánlat kellene figyelembe vennie, ez pedig távol áll a kamarának törvény-szabta feladatköreitől.

Az örlési forgalom megszűntetése. Köztudomásu, hogy a nagy malmok az örlés-kikészítési engedélyvel nagyon visszaéltek és az ily címen behozott oláh buzával nem csak a magyar buza ártát szorították le, hanem a fenti buzából előállított lisztgyártmányt magyar buzából készült lisztnek deklarálván, a magyar liszt jó hírnevét is aladástak külföldön.

Híabá szólalt fel számtalanszor a malmok ezen monopolioma ellen a gazdaközönség. Most végre van rá kilátás, hogy a gazdákra nézve oly sérelmes engedményt a kormány beszűnteti.

A budapesti kartell-malmok ugyanis, egyetértésben a nagyobb vidéki malmokkal, kimondották, hogy tekintettel a súlyos buzatermésünkre, az örlési üzemet 60%-kal redukálni fogják. Azzal indokolják lépésüket, hogy az országban csak 22 millió q buza termett s ebből a velömag levonása után csak is 16 millió q marad örlésre. Már pedig a kartellrozott malmok

évi produktója körülbelül még egyszer akkora. Ily körülmények között a teljes üzemet csak a soproni oláh és orosz buza örlésével lehetne föntartani. Ez nagyon ártana a magyar liszt jó hírnevének. Inkább lemondanak a nagy haszonról és csökkentik üzemetüket.

Oh mily lélekemelő nagy hazafiság lakik kartell-malmaink tulajdonosaiban! S mi öket eddig félreismertük.

Telát nem azért redukálják az üzemet, mert dacára minden makinációknak a gabonatözsédn, az oláh és orosz buza mozgósításának, nem sikerült nekik a buzá-árakat leszorítani és oleób buzából drága lisztet gyártani; sőt azon okból se redukálják az üzemet, mintha azt gondolnák, hogy a 40—50%^o-ra leszállított üzem, csökkentvén a keresletet, a buza kelendőségét, a buza ártát leszállítja s ha a mai liszt-mennyiség 50 százalékát oleób buzából állítják elő, mégis csak többet nyerne, mintha drága buzából kétszer annyi lisztet örlönek. Oh nem, ök csak hazafiságból redukálják felére az üzemetük.

Mintha bizony ök nem vették volna annak szelét, a hírlapokat megelőzve, hogy a kormány az örlés-kikészítési forgalmat az év végével megszünteti. Megszünteti, mert az osztrák kormány csak ugy akarja a magyar járadékot az osztrák adó alól felmenteni, ha a magyar kormány az örlési forgalmat szintén megszünteti, azaz ha malmaink oláh és orosz buzából nem örölhetnek többé magyar lisztet. A kényszerítésnek engednek tehát a malmok, — de kormányunk is.

Az university extension. Külföldön, különösen Angolországban és Amerikában régóta virágzik az university extension üdvös intézménye, a mely tudvalevőleg abból áll, hogy kiváló tudósok, tanárok, vagy a társadalom más kiváló tagjai elmennek a munkások és általában a szegényebb néposztály körébe s ott előadásokat tartanak nekik s művelik öket a tudomány minden szakában. Nálunk is régebben kísért ez az üdvös eszme s az egyetemi ifjuság már tavaly kezébe vette a dolgot s vidéken egyszer-kétszer tartott is előadást, de a társadalom többi rétegének közönye folytán dugába dőlt a do-

log. Az egyetemi ifjuság azonban biztatást nyerve Wlassics Gyula kultuszminisztertől és az egyetem rektorától, ujra fölvette az eszmét s most nagy mozgalom folyik az university extension érdekében. Az egyetemi kör történelmi szakszótálya a jövő héten, szerdán ülést tart az university extension ügyében és részletesen megállapítják az intézmény tervezetét. A tervezet szerint az egyetemi ifjuság egyelőre a fővárosban, Ó-Budán és azonkívül Ujpesten fog előadásokat tartani a munkásoknak minden vasárnap.

Kísérlet a nyolcórás munka nappal. A nyolcórás munkaidő fontos kérdése körül — a mely a munkásnőzalmaknak egy leginkább hangoztatott jelszava — terjedelmes irodalom fejlődött ki, a melynek már vannak gyakorlati bizonyítékai is, még pedig pro és contra. A nyolcórás munkanap ellenségeinek az argumentumait fogja szaporítani a Richmond & Co. angol gépgyáros cég válasza, a melyet a londoni gépgyárosok egyesületének kérésére adott.

Az említett cég ugyanis gyárában behozta a nyolcórás munkaidőt s a gépgyárosok egyesülete felkérte, hogy tapasztalatait közölje vele. A cég válaszában elmondja, hogy a nyolcórás, illetőleg heti 48 órai munkaidővel tett, három hónapos kísérlet után összes munkásainak felmondott. Összegejtötték a munkásokat és közülök vették, hogy a 48 óras munkaidővel nem boldogulhatnak és október 24-ikétől fogva visszatérnek az 54 óras heti munkaidőre. Erre a gyár összes munkásai elfogadták a fölmondást. A cég figyelemmel kísérté a három havi próbaidő alatt a megrovíditett munkanap hatását és megfigyelésének eredményét abban össegezi, hogy a termelési költségek emelkedtek, az egyes munkások örököntek való munkaszolgálatása pedig — a helyett, hogy emelkedett volna — az egész idő alatt csökkenést mutatott. Végre is a gyár vezetősége kénytelen volt a 48 óras heti munkaidő rendszerével szakítani.

Az osztrák vasutak és a szállítási adó. Az osztrák vasuti miniszteriumban tegnap az osztrák magán vasutak Dr. Scharczik besz-

tályfőnök elnöklete alatt értekezletet tartottak, hogy a szállítási adó behozatala esetében szükségessé mutatózó tarifa-technikai munkálatokról tanácskozzanak. — Majdnem az összes magánvasutak képviselve voltak. A vasutak képviselői utaltak a szállítási adó forgalmpolitikai hátrányaira és a végrehajtás nehézségeire. Minthogy az adót a vasutaknak kell beszámítani, a mostani díjszabások teljes átdolgozása válik szükségessé. A magánvasutak képviselői kijelentették, hogy lehetetlen ezt a munkát a törvényjavaslathoz megszabott határidőig elvégezni. A tanácskozásokat ekkor nem fejezték be, hanem azok folytatására szűkebb bizottságot küldtek ki. Az osztrák vasutak egy régebbi rendelet következtében tudvalevőleg azon dolgoznak, hogy a tarifákat koronáértékre számítják át. E munkának a rendelet értelmében január 1-ig késznek kell lenni. A vasutak most azon panaszkodnak, hogy ez a nagy költséggel járó munka teljesen kárba esnék és azt a szállítási adóra való tekintettel újból kell kezdeniük.

Lapkiadó-tulajdonos:

A pécsi ipartestület.

A szerkesztésért felelős:

Ballier Sándor.

HIRDETÉSEK:

WEISZ ADOLF

börkereskedő
Pécselt, Jókai-tér 3. sz.

Ájánlja nagy választékú raktárát minden nemű cipész, csizmadia és szifgyártó kellékekben u. m. bőrök, belések, valamint az összes szerszámokban a legjobb minőségben, olcsó árák mellett.

Új törlesztési kölcsön

a phyloxera által elpusztított de újjonnan befásítandó

szőlőkre

5 1/2%-ot 15 évi törlesztés mellett, — továbbá termő-szőlőkre 4%-lét, — földbirtokra 3 1/2 és 4%-lét, — házakra 4%-lét 50 évi törlesztésre ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kros levélbélyeggel ellátott megkeresésekre

Horváth Ede,
Pilis-Csabán.

Téli sör-csapolás

(a régi sörfőzdeőből)

Jakab Imre

vendéglőjében

PÉCSETT,

Sórház-utca 8. szám.

Irodahelyiség-változtatás.

Alulírott, mint az „Első Magyar Általános Biztosító-Társaság” tükára a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozza, miszerint Pécselt, a Reinfeld-féle házban volt irodánkat a

Király-utcai Mattyu-épületbe helyeztük át.

Ladányi Sándor.

Telefonösszeköttetési szám 78.

SCHÖNWALD IMRE

órák, ékszergyáros és látészész.

Füzetet a „Mattyu” épületben király-fou.

Cyári Főraktár

legszébb párisi és külföldi ékszerekből

Uri és női aranyláncok

legszébb és legfinomabb arany- és ezüst-ékek

EZST

EVÖKÉSZLETEK ÉS DISZTÁRGYAK

raktáronon mindig das választékban

A legjobb minőségű

Berendorfi alpacca, china-ezüsti tárgyak gyári raktára

Finom arany karlancok és jeggyűrűk

URI ÉS NŐI GYÜRÜK

„FRANZIA”

salon-, iroda- és ebresztő-órák „Párisi” színházi és labóri látszóékek legnagyobb választékban

HÓ ÉS LÉGSULYMÉRŐK

Legjobb arany, ezüst, állany és tekinőlékesent

Szemlévek és orrcsipelek

legfinomabb hegyi jégvecek és kristályvegyekkel

EGYÉB OPTIKAI ÉSZKÉK

Főraktára

Minden e számbába vágó

javítások a legjobban és pontosan készíttetnek.

Saját Vésnöki Műterem

A legjobbakhoz igényesnek megfelelőleg berendezve, ahol mindenemü vésnöki munkák u. m.

Monogrammok ezimerek és clichék

legújanyosabb ár és pontos kiszolgálás mellett készíttetnek.

Gyermekruhák!

Az igen tisztelt
szülők figyelmébe!
olcsó és esinos ruhák
diákok részére kaphatók.

SCHMITZ SOMA

üzletében

PÉCS.

☞ Király-utca, bazár-épület. ☜

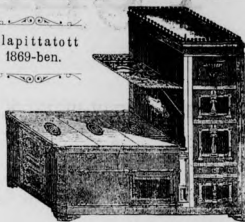
ASZTALOS NÁNDOR

lakatos-mester.

(Ó-posta-) Perczel-utca 10. szám, saját házában.

Elkészít minden új
épület lakatos munkát,
ugymint:
legezelszerűbb vasredőnyöket,
KÖZPONTI-FÜTÉST,
ajtóbetevőrdőnyöket, vasjűzőket,
takaréktűzhelyeket,
valamint cserepelt rakva
BOGRÁCS KÁLYHÁT,
mindenféle kályhákat,
villámhárítókat, hazi sürgönyt,
vasracsokat, sirlóbt kerítéseket,
s minden e szakba vágó munkákat
s javításokat
gyorsan és lehető olcsó áron.

Alapítottam
1869-ben.

JAJ DE FÁJ

a tyukszemem, hamar
elfutok

REISCH JÁNOS

cipészhez és csináltak ma-
gamnak egy pár jó cipőt,
mert csak ott lehet jó láb-
hoz álló és kényelmes cipőt
kapni.

Üzlete Széchenyi-tér 8. sz.

az új takarékpostára
palotával szemben.

Germán Ferenc

asztalos-mester

PÉCSETT,

Apáca-utca 7-ik szám
(Saját házában.)

Elvállal minden szakmájába
vágó munkákat, ugymint:

Épület-, stilszerű bútorokat,
templom-, szálloda- és kávéház-
berendezéseket, portálok, par-
ketták- és padlók készítésétb.

Kívánatra rajzokat és terveket is
készít.

Saját gyártású
gépszijjak

a legutányosabb ára-
kon és legjobb minő-
ségben kaphatók

Köfler testvérek

és társa

bőr-raktárában

Pécsett.

Az ezredéves
országos kiállításon
az állami ezüst
éremmel és a mil-
ionumi nagy érem-
mel kitüntetve.

Az ezredéves
országos kiállításon
az állami ezüst
éremmel és a mil-
ionumi nagy érem-
mel kitüntetve.

PÉCSI TEJCSARNOK

csemege-sajt-gyára és első magyar pogácsasajt-gyára

ajánlja következő kiváló minőségű különlegességeit:

Pécsi csemege-sajt.

Impériál-sajt.

Pécsi pogácsasajt (kvargli).

Trappista-sajt.

Pikáns sajtocskák.

Kitünő édes tea-vaj.

Legjobb minőségű teljes tej, 1/2 literől kezdve zárt palackokban házhoz szállítva kapható.

Előjegyzések elfogadhatnak a pécsi tejcsarnok irodahelyiségében (Siklósi-országút 16.) s a következő fiók elá-
rusító helységeikben: Széchenyi-tér (Loewy-palota), Király-utca 34. és Kálvária-utca 2.

☞ Vizontelárusítók részére árlappal kívánatra készséggel szolgálunk. ☜

POLLÁK SOMA

PÉCSETI,

fő-üzlet Király-utca 10. szám, — fiók-üzlet Ferencziek-utca 6. szám.

Az őszi és téli időnyre kövelkező cikkeket ajánl

rendkívüli olcsó árért

ugymint:

Barket kitünő jó mosó a legujabb minták mtrje	—19	Színházi fejkendő selyemmel átszöve	—96
Valeria-flanell, remek szép Blous-kelme mtrje	—25	Férfi-ingek igen jó minőségű, himzett és szegélyezett	130
1 vég hazai creász-vászon, 30 rőföt tartalmaz	3.50	Flanell-fejkendő, igen meleg drbja	—25
1 vég kanavász ágyneműre csikos vagy kockás	3.50—6.ig.	Férfi-, női- és gyermek-harisnyák nagy választékban.	
1 darab selyem fejkendő gyönyörű színekben	—80	Vászon abroszok 6 személyes asztalra darabja	—86
1 db. téli nagykendő gyapjuból	1.45	Damaszt abrosz, kiváló jó minőség, darabja	1.45
1 darab siffon 30 rőföt tartalmaz	4.20, 4.80, 5.60—6.50	Damaszt szalvéta, darabja	—25
Pique- és zsinór-barket mtrje	—26, —34, —42, —48	Női corsetta (háló-köntös) kitünő jó siffonból készítve, csipke dísszel szegélyezve himzéssel, darabja	—76, —90, 1.40
Női nadrágigen meleg minőség —.84—1.20-ig.		Női ingek creász vászonból a legjobb kivitelben jó erős varrással és jó szabással	—85—1.80
Bársony minden színben mtrje	—70	Esőernyők nyers selyemből gyönyörű fogantyúval	2.45
Pongis selyem (mosó selyem) minden szín mtrje	—50	Lanteniss-kelme igen szép mintákban méterje	—25
Plüs a legujabb divatszínekben mtrje	—96		
Vászon zsebkendő kiváló jó minőség tcja	2.40		

 Szőnyegek nagy választékban.

Nyomatott Taizs József könyvnyomdájában Pécsen, 1897.